

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Bydgoszcz, dnia 2 sierpnia 2017 r.

Poz. 3109

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE Nr 90/2017 WOJEWODY KUJAWSKO-POMORSKIEGO

z dnia 1 sierpnia 2017 r.

Działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.),

stwierdzam nieważność

uchwały nr XXVI/200/2017 Rady Miejskiej w Janowcu Wielkopolskim z dnia 7 lipca 2017 r. w sprawie zmiany nazwy ulicy w Janowcu Wielkopolskim.

Uzasadnienie

W dniu 7 lipca 2017 r. Rada Miejska w Janowcu Wielkopolskim, działając na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 i art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy o samorządzie gminnym, w związku z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 744) – zwanej dalej ustawą – podjęła uchwałę w sprawie zmiany nazwy ulicy w Janowcu Wielkopolskim.

Badana uchwała wpłynęła do organu nadzoru w dniu 13 lipca 2017 r.

Zawiadomieniem z dnia 20 lipca 2017 r. (sygn.: WNK.IV.4131.109.2017.KB) organ nadzoru wszczął postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności przedmiotowej uchwały, wskazując, że zawiera ona uregulowania sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa. Przewodniczący Rady Miejskiej w Janowcu Wielkopolskim w piśmie z dnia 26 lipca 2017 r. (znak: OR-BR.0711.6.2017) poinformował, iż Rada Miejska w Janowcu Wielkopolskim, wbrew twierdzeniom organu nadzoru, jest zdania, że kwestionowana uchwała nie narusza prawa i jest zgodna z intencją ustawodawcy. Zdaniem Rady nieuprawnione jest stanowisko organu nadzoru, że intencją Radnych było obejście obowiązującego porządku prawnego. Nazwę „22 Stycznia” zaproponowali, w ramach konsultacji, mieszkańcy tej ulicy, jako „związanej z obchodzonym w tym dniu w Polsce Dniem Dziadka. Chcieli w ten sposób uhonorować seniorów, których wielu zamieszkuje przy tej ulicy”. Przewodniczący Rady stwierdził również, że „święto to, obchodzone po Dniu Babci jest zbyt mało spopularyzowane i przypomnienie tej daty utrwali i przypomni wnukom o okazji podziękowania swoim dziadkom za trud włożony w ich wychowanie”. Uzasadniając taką decyzję, Przewodniczący Rady argumentował, że nazwy ulic pochodzące od tych samych dat mogą symbolizować różne zdarzenia. Zatem datom tym można nadawać nową treść, co też uczyniono w kwestionowanej uchwale, podkreślając w uzasadnieniu, że nazwa ulicy będzie się obecnie wiązała z obchodami „Dnia Dziadka”. Zarówno Gmina, jak i mieszkańcy ulicy „22 Stycznia” zadbają o to, aby w przyszłości nazwa ta nie była kojarzona z wkroczeniem Armii Czerwonej do Janowca Wielkopolskiego.

Po dokonaniu analizy argumentów przedstawionych w piśmie Przewodniczącego Rady Miejskiej w Janowcu Wielkopolskim z dnia 26 lipca 2017 r., organ nadzoru podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko wyrażone w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania nadzorczego.

Należy stwierdzić, że Rada Miejska w Janowcu Wielkopolskim powołując się na przepis art. 6 ust. 1 ustawy, „zmieniła” aktualnie istniejącą nazwę ulicy „22 Stycznia” na nazwę „22 Stycznia”. W załączonym do uchwały uzasadnieniu, Rada argumentowała, że inicjatywa mieszkańców w sprawie zmiany nazwy ulicy

podyktowana była wejściem w życie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

Organ nadzoru wyraża wątpliwość, czy działania podjęte przez Radę Miejską w Janowcu Wielkopolskim, zgodne są z intencją ustawodawcy, wyrażoną w ww. ustawie.

Jak wskazano w piśmie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 6 czerwca 2017 r. (znak: WNK.IV.4130.1.34.2017.BA) skierowanym do przewodniczących rad gmin, powiatów i sejmiku województwa kujawsko-pomorskiego, jako nazewnictwo propagujące komunizm uznaje się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989. W kontekście przepisu art. 1 ust. 2 ustawy niezbędne jest doprowadzenie do wyeliminowania z przestrzeni publicznej istniejącego jeszcze nazewnictwa mającego swoje źródło bądź odniesienia do schyłkowego okresu II wojny światowej oraz następującego bezpośrednio po nim, związanego z ustanawianiem i utrwalaniem fundamentów ustroju totalitarnego w Polsce i unicestwieniem dążeń niepodległościowych przy wydatnym wsparciu Armii Czerwonej. Przykładem takiego nazewnictwa są daty „styczniowo-lutowe” upamiętniające wkraczanie wojsk sowieckich na tereny obecnego województwa kujawsko-pomorskiego.

W dniu 22 stycznia 1945 r. wojska sowieckie wkroczyły do Janowca Wielkopolskiego – od tej chwili rozpoczęła się utajona okupacja bolszewicka. Nazwa ulicy „22 Stycznia” posiada zatem symbolikę związaną z propagowaniem komunizmu i jako taka podlega zmianie, zgodnie z dyspozycją art. 1 ustawy. W ocenie organu nadzoru, pozostawienie dotychczasowej nazwy ulicy, bez dodania elementów wskazujących na aktualny kontekst, należy uznać za zmianę pozorną, stanowiącą jedynie próbę obejścia normy art. 1 ustawy. W powszechnym bowiem odbiorze występująca samodzielnie w nazwie ulicy data „22 Stycznia” posiada utrwalone konotacje z nazewnictwem komunistycznym.

Pomimo braku pierwotnej uchwały o nadaniu ulicy nazwy „22 Stycznia”, Rada Miejska w Janowcu Wielkopolskim uzasadniając aktualną uchwałę słusznie wskazała, iż miała ona na celu upamiętnienie wkroczenia w 1945 r. Armii Czerwonej do miasta. Przyjęto tym samym, że istnieje przesłanka zobowiązująca do zmiany tej nazwy na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy, który został przywołany w podstawie prawnej uchwały. Nazwa ta figuruje również w wykazie nazw ulic, skwerów i placów sporządzonym przez IPN, które podlegają dekomunizacji w świetle ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r.. W opinii organu nadzoru, interpretacja ta jest zasadna, a decyzja o powtórny nadaniu ulicy nazwy 22 Stycznia, czyni uzasadnienie sporządzone do uchwały wewnętrznie sprzecznym. Stąd wniosek, iż takie działanie determinowane jest po prostu chęcią zachowania dotychczasowej nazwy bez żadnych zmian, do czego dopasowana została argumentacja organu stanowiącego. Nie można w tej sytuacji stwierdzić, że w uchwale nr XXVI/200/2017 z dnia 7 lipca 2017 r. Rada Miejska w Janowcu Wielkopolskim dokonała zmiany nazwy ulicy, i że od tego dnia nazwa ta kojarzy się wyłącznie z obchodami „Dnia Dziadka”.

Należy zauważyć, że w analizowanym przypadku nie mamy w ogóle do czynienia ze zmianą nazwy. Zgodnie bowiem z definicją zawartą w Uniwersalnym Słowniku języka polskiego pod redakcją prof. Stanisława Dubisza (Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003 r., tom 5, str. 709), zmiana to: 1. „fakt, że ktoś staje się innym, coś staje się inne niż dotychczas”, to również 2. „zastąpienie czegoś czymś, wymiana czegoś na coś”. W tym przypadku nazwa ulicy nie zmieniła się, nie została zastąpiona inną nazwą.

W ocenie organu nadzoru, w przedstawionych okolicznościach sprawy uprawniony jest wniosek, iż skoro de facto pozostała ta sama nazwa ulicy, to zmiana nie została w ogóle dokonana, pomimo formalnego podjęcia uchwały w tej sprawie. Pozwala to na postawienie tezy, że intencją Rady było obejście obowiązującego porządku prawnego i niezastosowanie się do dyspozycji art. 6 ust. 1 ustawy. Podkreślić w tym miejscu trzeba, iż rolą organu stanowiącego gminy, jak i organu nadzoru, jest stosowanie się do norm powszechnie obowiązującego prawa, ponieważ są nimi bezwzględnie związane. Uwagi na temat zasadności wprowadzanych rozwiązań prawnych mogą być podnoszone w procesie legislacyjnym. Przepisy, które weszły w życie muszą być przestrzegane, bez względu na pojawiające się kontrowersje, nastawienie, światopogląd, czy też utożsamianie się z nimi (por. rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr PN.4131.60.2017 z dnia 22 marca 2017 r., Dz.Urz.Woj. Warmińsko-Mazurskiego z 2017 r., poz. 1263).

Biorąc powyższe pod uwagę, należało orzec jak w sentencji.

Rozstrzygnięcie nadzorcze jest ostateczne.

Na niniejsze rozstrzygnięcie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy (ul. Jana Kazimierza 5, 85-035 Bydgoszcz) w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia – za pośrednictwem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

wz. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego
Wicewojewoda
Józef Ramalu